ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР

МОНГОЛ ХУЛАН

Asiatic wild ass or khulan

Equus hemionus
Pallas, 1775

Ангилал зүй / Taxanomy

Хүрээ: Хөвчтөн / Phylum: Chordata
Анги: Хөхтөн / Class: Mammalia
Баг: Битүү туурайтан / Order: Perissodactyla
Овог: Адууныхан / Family: Equidae
Төрөл: Адуу / Genus: Equus

Таних шинж: Мөч чацархаг, толгой данхар мөн урт чихтэй. Улирал болон бодгалиас хамаарч ухаа хонгор, цайвар хул, бор, бор хул зүстэй ч тохиолдоно. Хэвлий, цавь, суга, гуяны зураа орчим цайвар үстэй. Мундаанаас зоо нуруу дагуу сүүлний цацаг хялгас хүртэл бор тууш хүрэн судалтай (хар голтой). Дэл босоо, ахар, хар өнгөтэй, хөхөлгүй, сүүлний годонгийн төгсгөлд хар бараан цацаг хялгастай. Биеийн урт 200-260 см, мундаа орчим чац нь 110-140 см, чихний урт 17.5-26.5 см, биеийн жин 200-300 кг хүрнэ. Хуланг толгойн ясаар нь тахь, адуунаас хялбар ялгах гол шинж нь түүний дээд эрүү завсарын ясны нийлэх хэсэгт байрлах товгор юм.

Characteristics: Long legs and ears, large heavy head. Color tan to light brown, depending on season and individual. Dark brown dorsal stripe from mane to tail. Normally white belly and thighs. Short, erect dark mane with no forelock. Tail tip has long black hairs. Body length 200-260 cm, height at withers 110-140 cm, ear length 17.5-26.5 cm and body weight 200-300 kg. Skull differs from domestic horse and Prezewalski's horse by presence of a protuberance in the upper jaw.

Статус: Засгийн газрын тогтоол – Ховор амьтан, Дэлхийн байгаль хамгаалах холбооны улаан данс – Устах болзошгүй.

Status: Government resolution – Rare animal, IUCN Red List – Near Threatened (NT).

Амьдралын онцлог: Ороо нийллэг 7, 8-р сард тохиож дараа оны 6, 7-р сард нэг унага төрүүлнэ. Хээлээ 340 орчим хоног тээнэ. Байдас 3-4, үрээ 4-5 нас хүрч үржилд орно. Зун өглөө, орой, шөнийн цагаар, сэрүүн улиралд өдрийн турш идээшилнэ. Үржлийн үед азарга гүүгээ хураах бусдаас тусгаарлахыг эрхэмлэнэ. Ихэвчлэн 3-5 бодгальтай жижиг сүрэг үүсгэх боловч сэрүүн улиралд 100-1000 хүртэл бодгалиудтай том сүрэг бүрэлдэнэ. Дунджаар14 насалдаг боловч 20-иос дээш жил амьдрах нь элбэг. ГИДЦГ-ын "Б" хэсэгт 29 настай толгойн яс олдсон.

Habits and breeding: Estrus time from July to early August. Foals are born from June to July. Gestation period around 340 days. Females become sexually mature between the age of 3 and 4 years and males between the age of 4 and 5 years. In summer grazes during morning, evening and night. During the cold season grazes throughout the whole day. During the mating season stallions try to isolate the mares from the others. Most often found in small groups of 3-5, but can aggregate and form large herds up to 100s or 1000s of individuals. Average life span around 14 years, but may live up to over 20 years. In Great Gobi B Strictly Protected Area the skull of a 29 year old khulan was fund.

Амьдрах орчин: Цөл, цөлөрхөг хээрийн заг, баглуур- бударгана, өдлөг хялгана-хөмүүлт бэсрэг уулсын бэл, хөндий, нам ааргаг, толгод, уудам хотос, хоолой, сайр, садарга, талбиу дэнжээр идээшилнэ. Задгай булаг, шанд, тойром шүтэх авч, задгай усгүй нутагт сайранд татаал гаргаж ундаална. Ус, нутаг дагаж, байнга шилжиж хөдөлдөг. ГИДЦГ-ын "Б" хэсэгт хулан элбэг тааралдана.

Habitat: Lives in dry desert and semi-desert habitats. Prefers open plains and regularly visits springs and ponds to drink. Can also dig for water in dry riverbeds where subsurface flow exists. Always migrates between water pasture. Most commonly seeing in Great Gobi B Strictly Protected Area.

Photo by: WWF-Mongolia